

Έκθεση βιβλίου

Μεταβολικές Παθήσεις των Οστών. Καπετάνος Α. Γεώργιος, Σχήμα 21 × 29, σελ. 466, εκδόσεις University Studio Press 2010

Οι μεταβολικές παθήσεις των οστών με κύριο εκφραστή στην καθημερινή ιατρική πράξη την Οστεοπόρωση συνθέτουν ένα σύνολο κλινικών νοσημάτων που αγγίζουν πολλές ιατρικές ιδιότητες. Το σύνολο σχεδόν των ιατρών θα χρειασθεί να αντιμετωπίσουν κάποια μεταβολική πάθηση που έχει κλινικές εκδηλώσεις και από τα οστά.

Για τους λόγους αυτούς καθίσταται ιδιαίτερα επίκαιρο και χρήσιμο το σύγγραμμα του Καθηγητού της Ορθοπαιδικής του Α.Π.Θ. κ. Γ. Καπετάνου με τίτλο «Μεταβολικές παθήσεις των οστών» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις University Studio Press.

Το σύγγραμμα περιλαμβάνει τέσσερις ενότητες: Γενικές γνώσεις, Οστεοπόρωση, Άλλες παθήσεις των οστών και Αρθρίτιδες με 40 κεφάλαια. Στις «Γενικές γνώσεις», σελ. 19-154, περιλαμβάνονται κεφάλαια σχετικά με την ανατομία, τη φυσιολογία, απεικόνιση και τη βιοχημική διερεύνηση του οστίτη ιστού. Στην ενότητα «Οστεοπόρωση», σελ. 155-292, γίνεται σύγχρονη παράθεση και ανάλυση όλων των δεδομένων που αφορούν την πάθηση τόσο στις γυναίκες όσο και στους άνδρες. Στην ενότητα «Άλλες παθήσεις των οστών», σελ. 295-390, αφιερώνονται κεφάλαια σε όλες τις μεταβολικές παθήσεις των οστών πλην την οστεοπόρωση και τέλος στην ενότητα «Αρθρίτιδες» σελ. 393-462, περιλαμβάνονται κεφάλαια σχετικά με την οστεοαρθρίτιδα, την εκφυλιστική σπονδυλαρθροπάθεια, τη ρευματοειδή αρθρίτιδα και την ουρική αρθρίτιδα. Στο τέλος του κάθε κεφαλαίου παρατίθεται σύγχρονη επιλεκτική βιβλιογραφία. Το σύγγραμμα περιλαμβάνει 250 εικόνες και πολλούς αναλυτικούς πίνακες. Οι συγγραφείς των

επιμέρους κεφαλαίων είναι συνεργάτες του κ. Καπετάνου με ιδιαίτερη ενασχόληση με το αντικείμενο του κεφαλαίου που συνοπογράφουν. Η γλώσσα του βιβλίου είναι απλή δημοτική χωρίς ακρότητες και απολύτως κατανοητή, ενώ ο κ. Καπετάνος καταφέρνει να εμφανίσει τα κείμενα διαφόρων συγγραφέων με ενιαίο ύφος, γεγονός που είναι εξαιρετικά δύσκολο.

Η έκδοση είναι ιδιαίτερα επιμελημένη όπως μας έχει συνηθίσει ο εκδοτικός οίκος University Studio Press.

Εκτιμώ ότι οι φοιτητές της ιατρικής και όλοι οι ιατροί ανεξαρτήτως ειδικότητας έχουμε στα χέρια μας ένα ολοκληρωμένο σύγγραμμα για το αγαπημένο θέμα του κ. Καπετάνου, τις «Μεταβολικές παθήσεις των οστών».

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2010

Γεώργιος Ε. Πετσατώδης
Καθηγητής Ορθοπαιδικής Α.Π.Θ.

Κιλκίς, μια φωτογραφική προσέγγιση. Τάσος Ναούμης, σελ. 224, εκδόσεις Ισμήνη 2010

Φωτογραφικά λευκώματα κυκλοφορούν πολλά στην Ελλάδα. Η φυσική ομορφιά που ανακαλύπτει κανείς στις πιο απίθανες γωνίες της χώρας μας προσφέρει άφθονο το υ-

λικό γι' αυτά, ενώ η τεχνολογική εξέλιξη της φωτογραφίας κάνει το εγχείρημα σχετικά εύκολο και το τελικό αποτέλεσμα πολύ ελκυστικό. Ωστόσο, χρειάζεται κάτι παραπάνω από τεχνολογία για να διεισδύσει ο φωτογράφος κάτω από την επιφάνεια των φαινομένων και να μας δώσει την ιστορική, ανθρωπολογική και συναισθηματική τους διάσταση. Και να παρασύρει τον αναγνώστη στον ενθουσιασμό και το μεράκι του.

Κάτι τέτοιο κατορθώνει ο παιδίατρος Τάσος Ναούμης: να μας παρουσιάσει μέσα από τον φωτογραφικό του φακό μια εικόνα της πόλης του Κιλκίς, όπου γεννήθηκε, μεγάλωσε και ασκεί το ιατρικό λειτούργημα (συνεχίζοντας την πενήντάχρονη παράδοση που έχτισε ο αξεχαστος πατέρας του Θεμιστοκλής), μετά από πολλά χρόνια δημιουργικής αποδημίας στη Γαλλία για τις σπουδές του. Με ιδιαίτερη ευαισθησία προσεγγίζει την πόλη από κάθε πλευρά της, την απεικονίζει σε διάφορες εποχές από το 1975 και μετά, και ντύνει τις εικόνες του με πολλές πληροφορίες και σχόλια για τον τόπο και τους ανθρώπους του, που αντλεί από τα ατέλειωτα διαβάσματά του. Παρά το γεγονός ότι, όπως σημειώνει στον πρόλογό του, «*το Κιλκίς απογοητεύει και αποθαρρύνει τον ερασιτέχνη φωτογράφο από κάθε άποψη*», ο ίδιος καταφέρνει να βρει ενδιαφέρον παντού, και να το αναδείξει.

Το μυστικό της δουλειάς του είναι η αγάπη για τον τόπο του, που είναι έκδηλη τόσο στις εικόνες όσο και στα κείμενα που τις συνοδεύουν. Μικρό δείγμα αποτελεί η κατακλείδα του προλόγου: «*Το βιβλίο αυτό απευθύνεται στους νεωτέρους (που γνωρίζουν ελάχιστα την πόλη τους), αλλά και στους φιλομαθείς ξένους και περαστικούς. Πρωτίστως όμως απευθύνεται και αφιερώνεται σε όλους αυτούς που αγαπούν και πονούν αυτόν τον άγονο, φτωχό και για πολλούς αδιάφορο τόπο, γιατί αυτόν τον τόπο θεωρούν πατρίδα τους*». Αποτέλεσμα είναι μια ιδιαίτερα καλαίσθητη έκδοση, που σίγουρα δεν απογοητεύει τον αναγνώστη, είτε ντόπιο είτε ξένο.

A.K.Π.

Πόνος: ένα δώρο που κανένας δεν θέλει, Paul Brand & Philip Yancey, Μετφρ.: Αντώνης Παπαγιάννης, εκδόσεις University Studio Press 2006.

Η εκδοτική επιτυχία που σημείωσε το «*Νησί*» της Victoria Hislop και η τρέχουσα προβολή της ομώνυμης σειράς στην τηλεόραση έφεραν στην επικαιρότητα τη λέπρα, μια νόσο που οι περισσότεροι – ευτυχώς – γνωρίζουμε πλέον μόνο από τη λογοτεχνία. Η λέπρα είχε από τους βιβλικούς ακόμη χρόνους χαρακτήρα «*στίγματος*» και ήταν αιτία αυστηρών κοι-

νωνικών διακρίσεων και αποκλεισμών μέχρι και τα μέσα του 20ού αιώνα. Κύρια αιτία του στίγματος ήταν οι εξωτερικές παραμορφώσεις που τη συνόδευαν και που έδιναν στους ασθενείς αποκρουστική όψη. Η δύσμορφη εμφάνιση, μαζί με τον άγνωστο τρόπο μετάδοσης και τον φόβο των επιδημιών, έκανε τους λεπρούς απόβλητους από κάθε μορφή κοινωνικής ζωής.

Η παραδοσιακή αντίληψη για τις παραμορφώσεις της λέπρας ήταν ότι οι σάρκες των λεπρών σαπίζουν και πέφτουν. Χρειάστηκε η κλινική οξυδέρκεια ενός Άγγλου χειρουργού στις Ινδίες, του Πωλ Μπραντ, που με σχολαστικές παρατηρήσεις και εις πείσμα των αντιθέτων απόψεων των συναδέλφων του, απέδειξε ότι αιτία των παραμορφώσεων ήταν ότι οι λεπροί ασθενείς είχαν χάσει την προστατευτική αίσθηση του πόνου. Αποτέλεσμα ήταν οι καθημερινοί μικροτραυματισμοί να περνούν απαρατήρητοι, τα τραύματα να επιμολύνονται και οι σάρκες να νεκρώνονται. Μόλις οι ασθενείς μάθαιναν να εξετάζουν τα μέλη τους για τέτοιες πληγές και να τα περιποιούνται σχολαστικά, οι παραμορφώσεις σταματούσαν.

Χρειάστηκαν χρόνια για να πεισθεί το ιατρικό και κοινωνικό κατεστημένο ότι η λέπρα δεν οδηγούσε από μόνη της σε σάπισμα των σαρκών. Ο Μπραντ επέμεινε, και προχώρησε σε πλαστικές επεμβάσεις αποκατάστασης των μελών, γεγονός που οδήγησε στη βελτίωση της κατάστασης των ασθενών, ακόμη και στην εξάλειψη των εξωτερικών στιγμάτων της νόσου, με αποτέλεσμα την κοινωνική τους επανένταξη. Τα διδάγματα από τη λέπρα προοδευτικά εφαρμόστηκαν και σε παθήσεις πολύ πιο συχνές όπως ο διαβήτης, με συνέπειες επαναστατικές για τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων.

Με βάση τις παρατηρήσεις του ο Πωλ Μπραντ ανέπτυξε μια ολόκληρη φιλοσοφία για τη σημασία που έχει ο πόνος για την προστασία του ανθρωπίνου σώματος. Τη συναρπαστική ιστορία των ανακαλύψεών του καθώς και τις απόψεις του για την αξία του πόνου περιγράφει, με τη συνεργασία του συγγραφέα Philip Yancey, στο αυτοβιογραφικό βιβλίο του «**Πόνος: ένα δώρο που κανένας δεν θέλει**». Όπως λέει χαρακτηριστικά: «*Ο πόνος δεν είναι ο εχθρός, αλλά ο πιστός πρόσκοπος που μας ειδοποιεί για τον εχθρό... Δεν μπορούμε να ζήσουμε καλά χωρίς τον πόνο... Μόνο αν μάθουμε να κυριαρχούμε πάνω του μπορού-*

με να τον εμποδίσουμε να μας δυναστεύει». Το βιβλίο του αξίζει να διαβαστεί από καθέναν που αναρωτιέται για τη χρησιμότητα αυτής της τόσο δυσάρεστης αίσθησης, και ιδιαίτερα από τους γιατρούς που τον συναντούν καθημερινά στην επαγγελματική τους ζωή. «Πονάω, άρα υπάρχω», είναι το αισιόδοξο μήνυμά του. Ένα μήνυμα πάνα επίκαιρο για μας και τους ασθενείς μας.

A.K.Π.

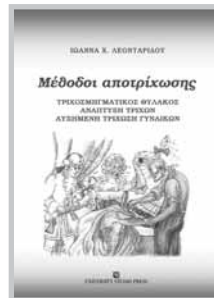
Σχεδόν όλες οι δερματολογικές παθήσεις έχουν ανοσολογικό ενδιαφέρον και η στοιχειώδης έως καλή γνώση των ανοσολογικών φαινομένων, είναι απαραίτητη για τον κλινικό δερματολόγο. Οι «Σημειώσεις Γενικής Ανοσολογίας» απευθύνονται στους φίλους συναδέλφους του Νοσοκομείου Αφροδισίων και Δερματικών Νόσων Θεσσαλονίκης, στους οποίους και θα διατεθούν δωρεάν. Άλλωστε, οι σημειώσεις αυτές συντάχθηκαν μετά από πολύμηνη ατομική προσπάθεια για τον σκοπό αυτό και δεν επιθυμώ κανένα χρηματικό όφελος από τη διάθεσή τους. Οι «Σημειώσεις Γενικής Ανοσολογίας» παρ' όλη την έκτασή τους δεν είναι σύγγραμμα ανοσολογίας, είναι σημειώσεις, με πληθώρα πινάκων και σχημάτων. Τα σχήματα και πολλοί από τους πίνακες είναι έγχρωμοι, αλλά το κόστος της εκτύπωσής τους είναι πολύ μεγάλο, γι' αυτό και η εκτύπωση των σημειώσεων θα γίνει ασπρόμαυρη. Ο συνάδελφος που θα χρειαστεί πληρέστερη ενημέρωση, θα πρέπει να ανατρέξει στα εξαιρετα ελληνικά βιβλία ανοσολογίας που κυκλοφορούν, για τα οποία υπάρχουν άφθονες βιβλιογραφικές παραπομπές στο κείμενο των σημειώσεων.

Τα οστικά κύτταρα. Δομές και λειτουργίες. *Ι. Γιώβος, Μ. Γιαβροπούλου*, Σχήμα 17 × 24, σελ. 420, εκδόσεις University Studio Press 2010

Η τεράστια πρόοδος των τελευταίων ετών στους ενδοκυττάριους μοριακούς μηχανισμούς που ρυθμίζουν την οστική φυσιολογία και παθολογία με κύριο πυρήνα τα οστικά κύτταρα και η απουσία ελληνικών συγγραμμάτων τα οποία να αναφέρονται με περισσότερη λεπτομέρεια στις δομές και τις λειτουργίες τους, μας ώθησε στο να συγγράψουμε ένα βιβλίο που να στοχεύει στα μοριακά και σηματοδοτικά συστήματα των οστικών κυττάρων, ώστε να δώσουμε στον νέο γιατρό την ευκαιρία να εξοικειωθεί με το αντικείμενο σε περισσότερο βάθος. Για λόγους πληρότητας προστέθηκαν στο βιβλίο και βασικά στοιχεία των ορμονών, κυτοκινών και παραγόντων με τους οποίους τα κύτταρα συνεργάζονται καθώς και στοιχεία ρύθμισης των μηχανικών ιδιοτήτων των οστικών υλικών.

Μέθοδοι αποτρίχωσης. Τριχοσμηγματικός θύλακος, ανάπτυξη τριχών, αυξημένη τριχόσηψη γυναικών. *Ι. Λεονταρίδου*, Σχήμα 17 × 24, σελ. 354, εκδόσεις University Studio Press 2010

Η παρουσία ή απουσία σωματικής τριχοφυΐας έχει μεγάλη πολιτισμική σημασία. Οι υπερβολικές και ανεπιθύμητες τρίχες στο σώμα αποτελούν κοινή απογοήτευση για πολλά άτομα και παρά τις πολλές αιτιολογίες, η επιθυμία για τη μόνιμη απαλλαγή από αυτές παραμένει καθολική.

Στις μέρες μας, δεδομένης της προόδου της τεχνολογίας, διευρύνεται η δυνατότητα απαλλαγής από το πρόβλημα της ανεπιθύμητης τριχοφυΐας. Οι σύγχρονες μέθοδοι αποτρίχωσης έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν στους περισσότερους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τον τύπο του δέρματος και την ποιότητα ή το χρώμα των τριχών τους, γρήγορη, αποτελεσματική και, αν αυτό είναι επιθυμητό, και μόνιμη αποτρίχωση. Η ενημέρωση για τις διάφορες τεχνικές αποτρίχωσης είναι σημαντική στη διαδικασία αποτρίχωσης.